

Tito v Berlinu

Po zelo uspešnem obisku na Češkoslovaškem, kjer so bile izražene velik simpatije do Jugoslavije in našega predsednika, kjer so srečanja prekoračila običajne okvire sodelovanja, je predsednik Tito s spremstvom odpotoval na uradni obisk v Nemško demokratično republiko. Srečanje poteka po programu in najboljših pričakovanjih. Pogovori se odvijajo v ugodnem in prisrčnem vzdušju. Sprejem, ki so ga Berlinčani pripravili predsedniku Titu in spremstvu, kaže izredno prijaznost gostiteljev, da bi jugoslovanskim gostom izkazali kar največjo pozornost in da bi dali dogodku, ki ga predstavlja Titov obisk, res

največji poudarek. Vse to ustvarja značilne pogoje in vzdušje za bivanje našega predsednika v ZDR Nemčiji.

V zadnjih letih so se odnosi med obema državama razvijali v smeri vse večjega razumevanja, v skupnih interesih za ohranitev miru in izgradnjo socializma, posebno pa v smeri vedno večje gospodarske izmenjave.

Dejstvo, da so meščani Berlina pripravili gostom iz Jugoslavije tako prisrčen sprejem, priča, da tudi ljudstvo pozdravlja politiko medsebojnega sodelovanja. Zato bodo pogovori nov doprinos k nadaljnjemu razvoju dobrih medsebojnih odnosov.

Številka 23

12. junij 1965

Robert Kennedy v opoziciji

O najnovejših posegih ameriške zunanje politike v Vietnamu in Dominikanski republiko piše Francois Dupuis v francoskem časopisu L'Express.

Robert Kennedy je prvič, odkar je postal senator napadel belo hišo. Temo za napade mu dajejo dogodki v Vietnamu in Dominikanski republiko. Mladi senator je posebno oster, kadar kritizira položaj v San Domingu. Najzanimivejše v dvoboju med Kennedyjem in Johnsonom pa je, da je ameriški predsednik sam omogočil mlademu senatorju, da prične drugo politično kariero.

Pred dnevi je predsednik Johnson precej ostro kritiziral svojega predhodnika, ko nosi za vse, kar se dogaja v Karibskem morju. »Ne bi mogel sedeti v gugalniku in prezevati oblasti v San Domingu...«

S tem je seveda nakazal na navado, da je pokojni John F. Kennedy, ki je sedel kaj rad na gugalniku, po njegovem napačno ocenjeval politiko v tej republiko.

Na ta namig je seveda hitro odgovoril šef Kennedyjevega klana Robert Kennedy: »Nasa odločnost zadržati komunistične revolucije ne sme biti interpretirana kot gene-

ralna opozicija proti nacionalnim revolucijam, uperjenim proti krivici in nasilju.« Kot senator New Yorka, ene najliberalnejših držav zveze in kot najverjetnejši predsedniški kandidat na prihodnjih volitvah, ne more s tem ničesar izgubiti. S tem, da se javno mnenje pridružuje njegovemu, samo se potrjuje na-

White in Mc Divitt ponovno na zemlji

Vse se je zgodilo po pričakovanjih: ob 13.25 popoldan po ameriškem času sta majorja Mc Divitt in White s svojo vesoljsko kabino že plavala na valovih Atlantika. Okoli zemlje sta krožila 97 ur in 58 minut in preletela razdaljo 1,690.000 milj. Pol ure kasneje jih je že pobral helikopter in ju prepeljal na letalonosilko, kjer so jima mornarji priredili veličasten sprejem. Oba sta fizično in duševno preizkušnja odlično prestala in še pred zdravstvenim pregledom sta pojedla prvi obrok trde hrane. Ponovno se je poskus srečno končal, in kar je pri tem najpomembnejše, da le-ti do danes niso terjali človeških žrtev.

Kaj pa sam polet s tehnične strani? Ta je postal nekoliko dramatičen šele, ko je bil glavni podvig — plavanje

pačno politiko sedanjega predsednika, Johnson je na predsedniških volitvah zmagal le zaradi tega, ker mu je nasprotnika B. Goldwaterja uspelo prikazati kot »človeka s prstom na sprožilcu«. Danes pa Johnsonovi največji nasprotniki, predvsem Goldwater, najbolj podpirajo Johnsonovo zunanjo politiko.

po vesolju že za Whitom. Ko se je vračal v kabino, je ugotovil, da se vrata težko zapirajo, ko pa se mu je to le posrečilo, je s posebno muko snel rokavice, ki jih je nosil v vesolju in so precej okorne, tako da je le še s težavo sprožil raketno puško. Z njegovo pomočjo se je lahko premikal po vesolju in pri tem posnel okoli 30 metrov barvnega filma. Vendar pa so bili njegovi skoki preveč sunkoviti in se je ladja ob tem »zavrtela« na svoji poti.

Vendar pa jima ni uspel poskus, da bi se ladja v drugem krogu približala drugi stopnji nosilne rakete, ki je po izstrelitvi v neki razdalji spremljala vesoljsko ladjo in se počasi vrtela okoli nje. Mc Divitt se je hotel s pomočjo potisne sile raketnega motorčka približati, vendar sta ugotovila, da se raketa ne

Ob nesreči v Kaknju Smrt junakov

Strašna vest je pretresla domovino. Strašna, ker se je začela kot vse druge in ker

Reševalci prinašajo ponesrečene rudarje iz rova smo dobro vedeli, kakšna bo zadnja. V začetku nismo ve-

deli niti za število zasutih, niti za število mrtvih. In potem vsako uro, vsakih pol ure, neprestano so prihajala poročila z novimi žalostnimi številkami.

Samo trenutek upanja okoli 19. ure: sedem rudarjev, čeprav težko poškodovanih, toda živih, so prenesli iz rudnika. Toda zelo malo časa je trajalo to upanje, hitro je izginilo ob poročilih, ki so prišle uro kasneje žalostne in jim je sledil še hujši konec:

126 mrtvih in 16 težko ranjenih rudarjev! Naših rudarjev, naših tovarišev. Sinov, očetov, mož in fantov... ljudi, ki so kakor mi radi pripovedovali o bodočnosti, ki so delali na najtežjih delovnih mestih, vendar, ni jim bilo težko. Vsakokrat, ko so odhajali v rov, so odhajali v borbo, vsakokrat, ko so utrujeni in izčrpani, vendar zdravi vračali na površino, so prihajali kot zmagovalci.

Toda tokrat so borbo izgubili borbo, katero so bili za vse nas. Padli so kot junaki.

Kranjčani za »Luči Ljubljane«

Na IV. festivalu slovenske popevke, ki je bil v torek zvečer v veliki športni hali v Tivoliju, je zapelo 22 popevk 13 najboljših slovenskih interpretatorjev zabavnih melodij.

Posamezne žirije iz osmih mest so izbrale najboljšo slovensko popevko. Zmagala je kompozicija Jureta Robežnika »Šel si mimo«, ki jo je zapela Irena Kohont. Drugo mesto ja zasedla popevka »Utrinke Mojmirja Sepeta v interpretaciji Marjane Deržaj. Tretje mesto pa je pripadlo

skladbici Jožeta Privška »Luči Ljubljane«, ki jo je pela Kranjčanka Berta Ambrož, ki je bila tudi debutantka letošnjega festivala.

V Kranju je žirija sestavljena iz 30 članov različnih poklicev in starosti prisodila prvo mesto popevki »Luči Ljubljane«, ki jo je zapela Berta Ambrož, drugo mesto pesem »Šel si mimo« in na tretjem mestu naj bi po mnenju Kranjčanov bila popevka »Tvoje majhne laži«.

Cesta zvita v balo

Tako cesto uporabljajo za prehod čez močvirja, peščena ali mehka zemljišča. Cestišče je izdelano iz ojačenih aluminijastih letov, dolgih po tri metre, ki so povezane med seboj s šarnirji. Letve so široke 23 centimetров.

V eno balo se navije 50 m »cestišča«. Cestišče polaga specialno urejen kamion. Ročno je treba položiti le prvih nekaj metrov ceste, naprej se polaga avtomatično. Cesto je mogoče položiti na vzponih do 15 stopinj strmine.

Taka cesta je neprecenljive vrednosti pri potovanjih skozi neraziskane predele, na ekspedicijah in povsod, kjer je potrebno graditi stalne komunikacije za transport. Aluminijско cestišče je izdelalo 10 tisoč vožen pettonskih avtomobilov. Preneslo je tudi petdesetonski tank.

Premično kovinsko cesto so izdelali angleški inženirji.

REFORMIRANA ŠOLA ALI PREVARANI OČE

Poročila

Neki oče je imel tri sinove. Kot vsak oče, je tudi on želel svojim sinovom, da bi bili srečni, predpogoj za to pa je izbira poklica, kajti, še se je spominjal, kako nesrečen je bil sam, ko bi se rad šel učiti, pa je moral ostati doma na kmetiji. Ko so sinovi naredili osemletko, je oče pomislil in določil: najstarejši je dober za delo in rad ima zemljo, ta bo ostal pri meni na kmetiji, srednji stalno nekaj popravlja, kaj ko bi ga dal za

mehanika. Najmlajši pa, ta je glavica, iz njega še nekaj bo, ko ga vsi hvalijo, v gimnazijo naj gre.

Sinovi so bili zadovoljni z očetovo odločitvijo in so se vrgli na delo. Čas je hitro mineval in ko so minila štiri leta, je bil oče zadovoljen: »Tako, sinovi so vsi preskrbljeni«, si je mislil. In res: najstarejši je kmetoval v kooperaciji z zadrugo, imel je načrte s turizmom in dobro mu je šlo. Srednji se je spoznal

na motorje vseh vrst in že računal, kdaj si bo lahko sam nabavil kaj na štirih kolesih. »Kaj pa ti, sinko?« je vprašal oče najmlajšega sina in srce mu je vzdrhtelo, saj je od svojega ljubljence največ pričakoval.

»Jaz, očka imam pa maturo v žepu!«

»Dobro, maturo«, je strmel oče nad učeno besedo, »ampak jaz bi rad vedel kaj znaš delati ali si zadovoljen z delom in koliko boš zaslužil.«

»Ja očka veš, če imaš pa maturo, znaš vse in nič.«

»Sinko, ne šali se s starim očetom, štiri leta sem ti dal za šolo in nekaj si se v tem času pač moral naučiti, povej vendar kaj.«

»Torej očka, učil sem se tipkati, ampak samo eno leto in sem že vse pozabil, učil sem se nekaj tehničnega risanja, toda ne dovolj, da bi se kaj naučil, naredil sem kladivo brez ročaja, popravljaj vtične doze vseh vrst, se učil ravhati za magnetofonom in kinoprojektorjem, vsako leto sem štirinajst dni delal v tovarni itd.

Skratka očka, vsakega malo, od vsega pa ni nič ostalo.«

Pa se je zamislil oče in se zaklel, da vnuki ne bodo nikoli videli te čudne šole od znotraj. — V.M

Ojačevalec za naglušne

Miniaturizacija sestavnih delov je dosegla tako stopnjo, da so lahko izdelali ojačevalnik za naglušne, ki ni večji od kovanca in ga potisnejo kar v uho.

Ojačevalnik ima okrog 100 sestavnih delov, med njimi: baterijo, mikrofona, tri transistorje in termistor za izravnavo temperature.

Spelca

Skladiščnik Peter je imel rad svoj posel. Službo mu je grenila le ona stvar: sestavljanje poročil. Teh je bilo treba vedno več. Vsak čas si je kak zelenec iz administracije ali uprave izmislil in zahteval od skladiščnika zdaj to zdaj ono poročilo. Peter je klel in v potu svojega obraza kljukal na star razmajan pisalni stroj. Saj bi potrpel, ko bi vedel, da njegova poročila nekemu vsaj malo koristijo, a vse se mu je tako zdelo, da jih pisarniški škrici le od daleč povohajo, preberejo morda vrsto, dve, poškljijo na pečat, napravijo z rdečim svinčnikom kljuko in — hop v predal ali v arhiv

Oni dan mu je prekipelo. Ze debelo uro se je mučil z izpisovanjem podatkov za »Seznam rezervnega materiala v hali C« (... napisati v štiri izvodih, klasificirati po kakovostnih kategorijah in letu dobave, dostaviti v 48 urah v sobo št. 32...). Kar naenkrat mu je bilo dovolj, z jzno pestjo je treščil po tipkah pisalnega stroja, da so se zapletle kot poležano žito in takole nadaljeval svoje poročilo:

- 91. Cevj premera 12" — 175 kg
- 92. Centrifugalna črpalka — 2 komada
- 93. Atomska bomba — 1 komad
- 115. Gumijasti škornji — 2 para
- 116. Umetni satelit — 3 komadi
- 206. Podmornica — 1 komad
- 223. Svetniški sij — 38 kolobarjev
- 261. Mrtvaška žavba — 20 kg
- 299. Posušeni pasji gobci — 66 komadov
- 310. Kosa — 1 komad (dana na uporabo Matildi 1. jan. 5324. leta pred n. št.)

Petru je odleglo. Podpisal je poročilo in ga odposlal. Kmalu je prišel odgovor: »V

vašem poročilu z dne tega in tega smo ugotovili nekatere presežke materiala in vas prosimo, da jih nujno prenesete v halo B, oziroma navedete razlog, zakaj tega ni mogoče storiti...«

Peter je mirno sedel za pisalni stroj, saj je vedel, da so mu nalog poslali kar tako, ker se jim je zdelo, kajti če bi njegovo poročilo res preučili, bi poslali nalog drugam, v umobolnico ali na najbližjo postajo LM. Zato je pogumno odgovoril, da...

...zgoraj omenjenega presežka ne more dostaviti v halo B, ker je:

- a) atomska bomba pod št. 93 zaradi nepravilnega skladiščenja eksplodirala;
- b) umetne satelite pod št. 116 snažilca po malomarnosti pustila uiti skozi odprto okno;
- c) podmornica pod št. 206 ob nedavnem deževju, ki je poplavilo nekatere oddelke hale C, odplavala v kanal;
- d) svetniške sije pod št. 223 vzel na reverz upravni odbor;
- e) mrtvaško žavbo pod št. 261 zaplenila sanitarna inspekcija, ker ne odgovarjajo najnovjšim predpisom CHZ;
- f) posušene pasje gobce pod št. 299 dvignil z naročilnico mojster Cuk, da bo lažje lajal na delavce;
- g) koso pod št. 310 Matilda skrhalo, o čemer je bil na licu mesta sestavljen zapisnik in kosa izločena iz uporabe, Matildi pa dano novo orodje — avtomobil...

Administracija je bila s Petrovim ažurnim odgovorom verjetno zadovoljna, kajti nihče ni ničesar pripomnil, pač pa so Petra pred direktorjem pohvalili, kako škrbno in hitro odgovarja na dopise. Zadovoljen je bil navsezadnje tudi Peter, saj odlejal v delu ni našel le užirka, temveč povrhu še — zastoj zabavo...

Sprevodi v Kranju

Očka mi je rekel, da sem premajhna in da ne morem razumeti stvari, ki jih delajo odrasli. Vseeno se zanimam za vse. Res večkrat ne razumem stvari, ki se dogajajo. Zaradi tega še veliko več premišlujem in iščem pojasnil.

Pred kratkim sem videla v Kranju tri zanimive »pogrebe«. Videla sem pogrebe (imeli so krsto), ki so pijano vriskali po mestu. Mislim, da so bili res pijani, saj se jih ni upal motiti niti stric miličnik. Prav gotovo se jih je bal! Na čelu je bila zastava. Verjetno je bil tudi zastavonoša pijan, saj mu je neko moral pomagati nositi zadnji del zastave. Za krsto so hodili veseli ostali. Ker sem vedela, da se moram na pogrebu jokati, sem poizkušala, a so se vsi smejali. To je bilo veselje!

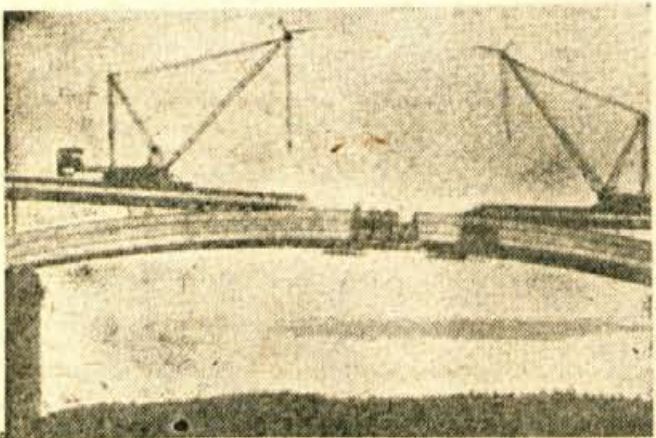
Sele doma mi je očka povedal, da so to dijaki neke šole, ki so jo pravkar končali. Takrat sem šele razumela, zakaj so bili tako veseli. Prvič v življenju so se »zneli profesorjev. V sprevedu namreč ni bilo nobenega starejšega. Dijaki so verjetno hoteli pokazati celemu svetu, da so se jih znebili in da so sedaj sa-

mostojni. Kako smo različni! Jaz namreč že tako težko čakam, da bom šla v šolo.

Nekaj dni kasneje pa je bila v Kranju prava modna revija. Očka mi je rekel, da je kar dobro, da tega ni videla mamica. Ko mi je to rekel, se je prijel za tisti žep, v katerega vedno seže, ko mi kupuje sladoled. Ali bom jaz lahko kdaj šla v takšnem sprevedu? V banki sem že vzela prašička in pričela varčevati za svojo maturitetno obleko, da ne bo kasneje moral očka pregloboko seči v žep.

Najbolj čuden »pogreb« pa sem gledala skozi okno. Iz smeri »upokojecev« (očka pravi, da bi morala reči mladeničev) so prišla dekleta v belih bluzah in temnih krilih. Bilo bi še kar v redu, a je bilo nerodno, ker je tako lil dež, da sem se vpraševala: »Ta dekleta so sedaj samostojna. Ali ni škoda obleke! Ker jih verjetno ni zeblo, bi lahko nosila raje toplas kopalke. Ali pa jih morda ne smejo? Če je tako, sem jaz samostojnejša od njih, saj nosim toplas vsako poletje.

Največji ločni most na svetu

V čehoslovaškem mestu Zdiakovy gradijo največji ločni most na svetu. Dolg bo 542 metrov, en sam lok pa bo dolg 330 metrov, kar je za 41 metrov več od loka sedanjega rekorderja — mostu na Niagari

Ob besedi popevka postane pri človekovi duši kar nekam prijetno toplo, kajti popevka ni samo odraz našega časa, posluha, okusa, ampak je tudi nekakšna gonilna sila v življenjskem ritmu, zato vedno ob vsaki priliki in pri vsakdanjem delu namesto obvezne turške kave, zažvižgaš to ali ono popevko. No, da pa z žvižganjem, s petjem, kakor tudi z rednim predvajanjem popevk po televiziji, rhdiju ne bi zastarele, si vsako leto privoščimo festival popevk. S festivalom si pridobimo zopet nekaj »frišnih« viž, katere potem lajnemo do drugega festivala.

Popevke so za nas zelo poučne, saj potom njih zvemo, da spomnadi vse zeleni, cveti, diši, da je poleti vroče, da je v jeseni konec dopustov in da pozimi padajo snežinke na skušntrano glavico... Prav tako zvemo, da podnevi sije sonce, ponoči pa zvezde...

Popevke

Popevk je dandanes toliko, da več ne veš, za katero bi se odločil, al' za tisto, katera poje o mladosti, o ljubezni, o srčkih, al' za tisto, ki opeva o tramvajih, avtomobilih (popevko, ki bi pela, kje dobiti razne rezervne dele še nimamo). Za moj okus, ko se na to zvrst popevk dosti ne razumem imam rad kakšno Donno Claro, Valencijo, no pa tudi kakšen star bocler šablonsko narejen iz desetih drugih mi je všeč. Ne trdim pa tudi ne to, da mi ni všeč kakšen twist. O ja, všeč mi je, moti me samo to, ko vidim uboge muzikonterje, kako se pri tem divjem ritmu zvijajo na vse strani. Pri predvajanju raznih popevk preko televizije in radia sem opazil, da slovenske popevke delajo težave

našim pevcem, ker jih večkrat pojejo v tujih jezikih, zato mora poslušalec, če jih hoče razumeti, imeti vedno pri rokah slovarček. Tudi to, da je popevka večjega pomena od pevca, je razvidno na televizijskih zaslonih, ko vidimo popevko napisano z velikimi začetnicami, pevca pa z malimi.

Kljub temu, da so nekatere popevke po besedilu in melodiji fletne, pa jih nekateri odločno odklanjajo, predvsem so to ljubitelji Mozarta, Schuberta, Straussa in narodnih pesmi. Ampak, kaj hočemo tovarišija, nahajamo se v atomskem času, kjer je vsa bolj moderno, zato tudi nimamo smisla, da bi se še sedaj prepevali tisto »Moj očka ima konjička dva« ko pa vemo, da ima »fofr« v garani 50 konj, ali pa tisto »Kje se tiste stezice«, ko je že kričim kražem povsod asfalt itd., itd., itd.

Trofeje poveljnih let

V ponedeljek je bil v Kranju

»SMN«

V Selcah, v Selski dolini živi Alojzij Basaj. Človek, ki pride v vas, se mu skoraj ne more izmakniti. Povsod lahko slišiš o njemu: predsedniku ZB, RK, ribiške družine in gospodarju lovske družine.

Njegova soba je pravi muzej najrazličnejših lovskih trofej. Z veseljem nam je razkazal vseh 30 trofej, ki krajsijo njegovo sobo.

— Ali so vse to vaše trofeje?

»Vse te so moje, a to niso vse. Med vojno so me doma iskali Nemci. Ker niso našli mene, so pa vzeli trofeje, ki sem jih do takrat nabral.«

— Zakaj hranite vse te trofeje?

»Vsaka mi pomeni drag spomin. Od tiste, ki sem jo odstrelil prvo, pa vse do zadnje. Vsaka me spominja na enkratno, posebno doživetje. Lovim že 32 let. Koliko bi jih bilo, če ne bi bilo vojne...!«

— Kaj ste delali med vojno?

»Leta 1942 je padla sestra v partizanih. Takrat sem jo v borbi zamenjal jaz. Z mamom sva bila že v času dražgoške bitke obveščevalca. Med vojno sem bil v naših gorah. Takrat ni bilo časa za lov. Borili smo se za naše gričevje in zemljo, da jo danes lahko obdelujemo.«

— Ali ste bili tudi med vojno tako dober strelce?

»Takrat je bilo to v drugačnem smislu. Prejel sem dvakrat zasluge za narod III. stopnje. Imam tudi medaljo za hrabrost.«

— Povejte nam kakšno zanimivo lovsko doživetje.

»Bilo je pred približno šestimi leti. Bila je huda zima in divji prašiči so naredili kmetom veliko škode. Ko smo odšli na lov, sem nenadoma v nasprotnem bregu zagledal tri prašiče. S petimi strelci sem vse tri ustrelil.«

— Kaj pa turizem?

»Naša lovska družina izdaja inozemskim turistom dovolilnice za odstrel. Lovišča so bogata. Ob malo boljše

reklami, bi pri nas lahko veliko zaslužili z lovom.«

— Ste tudi predsednik ribiške družine. Ali imate tudi od ribolova kakšno trofejo?

»Pod Zavrnikom pod jezom sem v Sori ujel 11 kg težko in 112 cm dolgo postrv. Mislim, da je to največja ulov-

Alojzij Basaj, lovec-ribič

ljena riba v teh krajih. Pojedli smo jo na ustanovnem občnem zboru ZB.«

Alojzij Basaj nam je še pripovedoval o delu njegovih družtev. Ko smo se poslavljali, nas je povabil na ribolov, saj je Sora zelo bogata, ker lovska družina stalno skrbi za nov zarod v vseh pritokih.

P. C.

Vsak ponedeljek pridejo ljudje iz okolice. Domačini gredo na semenj. Kakšen pa je sploh ta semenj, da se vedno nabere toliko ljudi? Nič posebnega. Dan kot vsak drugi dan, a ostala je navada, da hočejo vsi kupovati v ponedeljkih. Trgovine so poine ljudi. Vsi nekam hite in se prerivajo. Ali je res samo navada? Ne, ponedeljek je bil »binkoštni« in zato je imel Kranj kar čudno podobo.

Poglejmo tokrat samo avtomobile. V ponedeljek v mestu skoraj ni bilo mogoče dobiti prostega prostora za parkiranje. Ob 10. uri dopoldan smo hitro preleteli največja parkirišča v Kranju. Dobili smo naslednjo sliko: na Titovem trgu 42 avtomobilov, pred Prešernovim gledališčem 63, pred kokrškim mostom ob Evropi 26, na Majstrovem trgu 39, pred restavracijo Park 34, pred delavskim domom 38 in pred kinom Center 24 avtomobilov. Skupno je bilo samo na teh prostorih 266 avtomobilov.

Poizkušali smo prešteti še motorje in kolesa, a smo pred zaključkom šteti obupali. Na Titovem trgu smo našli 60 motorjev, a ko smo zagledali ob kokrškem mostu celo goro koles, smo morali odstopiti od našega šteti.

Prav gotovo je bila podobna »gneča« tudi v drugih večjih krajih na Gorenjskem.

Najboljši poklic

Ze stara navada je, da ljudje najbolj cenijo poklic, ki največ »nese«. Včasih je veljalo pravilo, da se ne izplača študirati, danes to popolnoma ne drži več. Človek mora samo znati izbrati svoj študij.

Kar pogledjmo, koliko prejmejo »študiranci« nogometaši. Ne zaradi tega, ker je pred nedavnim bosansko-slovenska enajstotica prispela v prvo zvezno nogometno ligo, marveč iz čistega »firbas«. Nogometna moštva imajo obvezo, da javljajo zasluge svojih igralcev Nogometni zvezi Jugoslavije. Da ne bo kaj narobe, je najbolje, da vzamemo kar podatke, ki so jih kolektivno predložili sami.

Na žalost nimamo podatkov o Olimpiji. Lahko pa verjamemo, da je novi prvotiga precej radodarnější od svojih slovenskih rivalov. Pri Kladivarju so bili v novembru prejšnjega leta naslednji dohodki: Bauman 125.000 din, Halilagič 140.000 din, Perc

125.000 din... Maribor je že kvalitetnejša ekipa: Sigoreo 132.000 din, Breznik 210.000 din, Šober 213.000 din. To so bili prihodi v marcu.

Prva liga je pač prva liga in zato so tudi dohodki na prvem mestu. Nogometaši Partizana so prejeli v marcu: Jusufi 259.250 din, Galič in Vasovič po 267.000 din, Bečejac 253.000 din, a Milutinovič, ki največkrat ni sedel niti na klopi za rezervne igralce, 168.000 din. Novembra prejšnjega leta so prejeli pri Dinamu: Belin 295.000 din. Toľko so prejeli tudi Matuš, Zambata in Jerkovič. Kobeščak pa je v istem mesecu prejel 300.000 din. V aprilu drže rekord igralci Radničkega iz Niša: Anđelkovič, Veljkovič in Maravič, ki so prejeli 305.000 din. Tudi njihovi soigralci niso prejeli dosti manjših mesečnih plač.

Ze zaradi teh uradnih podatkov lahko sklepamo, da se danes najbolj izplača pri izbiri poklica »iznčiti« se za nogometaša.

Dragocena voda

»Jutri bodo cene vodi doletali na borzi.« Ko so v aprilu razpravljali o tem, bi skoraj kdo pomislil, da gre za šalo. Vendar se ni nihče od predstavnikov šestdesetih dežel niti namahnul.

To je namreč grenka resnica: sladka voda, za katero smo mislili, da jo bo vedno dovolj, postaja vse dragocenejša. V poročilu svetovne zdravstvene organizacije lahko najdeš takle zapis: »V nekaterih deželah ne pustijo otrok, da bi se igrali na soncu, ker bi telo izgubilo preveliko tekočino in bi potem morali preveč piti. Vode je malo, zato moramo varčevati.« Takl zapisi niso redki. Ankete z vseh delov sveta so enoglasne: rezerve sladke vode so vedno manjše.

Losos iz Temze
Šestdeset držav je mnenja, da je treba hitro nekaj narediti. Lani oktobra je bila proglašena mednarodna hidrološka desetletja, da bi se droščitvo uprlo tej novi grožnji.

To ni majhna stvar. 97 odstotkov vse vode je zastupljena. Strokovnjaki predvidevajo, da bi ledene ploskve Antarktike lahko polnile z vodo vsa reka 8 stoletij. Toda ti ena stotinka vse vode. Torej, ali je mogoče, da smo obsojeni na smrt zaradi žeje? Tovarne požirajo dnevno na desetine milijonov ton vode. Za izdelavo samo enega kilograma papirja porabijo sto litrov vode, dva tisoč litrov pa za tona jekla. In prav industrija, vask dan zastuplja reke z milijoni tonami izpadnega materiala. Kjer so tisti časi, ko so člani britanskega parlamenta med odmori dolgih sej lovili ribe na Temzi! Reke so postale mrtve. Če bi na primer Francija hotela, da ostati reke samo po sanitetnih predpisih, bi porabila za-

to 30 odstotkov nacionalnega dohodka.

Hidrologi ne skrivajo skrbi. Zaloga vode je vsak dan manjša, potrošnja pa vedno večja. Leta 1850 je bila na zemlji ena milijarda prebivalcev, danes jih je že tri milijarde. Mesta postajajo vedno večja. Leta 1850 je bila na zemlji ena milijarda prebivalcev, danes jih je že tri milijarde. Mesta postajajo vedno večja in prav mestni prebivalci potroši vsak dan največ vode. Pražani iz leta 1865. so porabili dnevno 125 litrov vode, danes jo porabijo že preko 200 litrov, Američan pa jo porabi celo do 500 litrov. New York potroši dnevno več kot 4 milijarde litrov vode.

Skrivnosti podzemlja

Ze danes stopa v konkurenco iskanju nafte in urana tudi iskanje vode. V zemeljski skorji je sicer na štiri milijone kubičnih kilometrov vode. Vsekakor so te rezerve ogromne, toda pot do njih je težka. Podzemeljsko delovanje vode je za znanost še skrivnost. Po kakšnih zakonih se gibajo njeni tokovi?

Leta 1962. na mednarodnem sestanku v Grčiji so hidrologi predložili razne načrte, nekatere nedosegljive, nekatere celo smešne. Propeljali naj bi ledene griče s Severnega tečaja in bi potem s topljenjem pridobljeno vodo pošiljali »žejnim« po cevovodih; drugi so predlagali, da spremeniš klimo; tretji, da bi lovil vodno paro, ki jo izločajo rastline. Vendar pa so vsi ti predlogi samo sanje.

Ostanejo torej morja kot edino upanje. V njih je več kot milijarda kubičnih kilometrov vode. Toda v vsakem litru te tekočine je povprečno 35 gramov soli, človeški organizem pa jo dnevno potrebuje le nekaj miligramov. Treba je torej najti ekonomičen postopek za odstranjevanje soli. V Franciji že dela posebna komisija, prav tako

v Nemčiji, kjer imajo kar štiri ministristva. Enako je v SZ, kjer že dokončujejo gigantsko nuklearno tovarno za destilacijo Kaspijskega jezera. Dnevno bo proizvedla 100 milijonov litrov sladke vode.

Nekaj tovarn sladke vode je tudi v drugih deželah. V Kuwaitu že dnevno dobijo iz morja 40 milijonov litrov vode. Prebivalci izraelskega pristanišča Eilat že precej časa pijejo samo prečiščeno vodo. Na otoku Guernsey v La Manchu je tovarna, ki dnevno predela 2.300.000 litrov sladke vode, s katero preženejo sušo, ki je vsakih osem let uničevala ogromne plantaže paradižnika, ki je edini zaslužek prebivalcem.

Vendar pa vse te tovarne skupaj proizvajajo samo 160.000 kubičnih metrov vode na dan, kar bi zadostovala le za mesto s 350.000 prebivalci.

Nekega dne pa se bodo dvigale ob morski obali ogromne tovarne. Visoki dimniki brez dima, skozi katere bo prihajal samo plin za ohlajevanje reaktorjev, se bodo dvigali proti nebu. Sele takrat se bomo lahko oddahnili.

Ogromen zbiralec vode nekje v Afriki

184. Tega leta je Buffalo Bill s svojimi predstavami iz življenja v preriji zaslužil več, kakor je pričakoval. Toda moral je prekiniti igre, ker ga je vojaštvo klicalo v prerijo. Polkovnik Anson Mills, poveljnik tretjega konjeniškega polka, je potreboval Billa za vodnika v kraje okoli Black Hillsa. Kadar je Buffalo Bill klicala prerija, je hitro pozabil na gledališke deske. V prerijah so se zopet oglašali bojni bobni, in to po krivdi belecev. Black Hills je bil svetišče Indijancev in belci so obljubili, da noben beli človek ne bo stopil na njihova tla. Zaradi nesrečnega lova za zlatom je prišlo drugače.

185. Sam general Custer je razširil vesti, da so okoli Black Hillsa bogata najdišča zlata. Po tej vesti se naval kopačev zlata ni dal zastaviti, tisoči in tisoči so začeli prodirati na sveto zemljo Indijancev. Le-ti so jih dočakali z grožnjami in napadi. Custer je imel nanog, da jih pomiri, Mills pa je moral Indijance preganati v njihove rezervate in preprečiti upor, ko je jezditel po preriji, koder je nekoč prenašal pošto poni ekspresa. Ni se jezil na Indijance, ki so branili samo svoje pravice; med njimi je imel mnogo prijateljev.

186. Leta 1876 je Buffalo Bill preselil svojo družino na vzhod, v Rochester. Njegov prijatelj Kl. Carson je bil star pet let in Bill je užival v igrah z njim. Kl. Carson je naučil tudi streljati. Toda to mu je preprečila žena. Kl. Carson je sovražila igre z orožjem. Naslednje leto je Bill predal svojo pravo »Buffalo Bill Combination«. Zopet sta bila pri njem Texas in seveda tudi Burke. Billov najboljši gledališki vodja. Bill je aprila 1876, ko se je Billova gledališka skupina v Springfield pravkar pripravljala za nastop.

Oblikovanje kovin

Starost zemeljske skorje

V ZDA so razvili nov postopek za oblikovanje kovinskih delov in sicer na bazi eksplozij. V 1/500 tisočinki sekunde po detonaciji dobi kovinski del zaželeno obliko. Princip postopka je relativno preprost: pri vžigu dolocene eksplozivne snovi nastane valovanje, ki se z veliko

hitrostjo širi od središča. Če valovi nalete na poti n. pr. na pločevino, jo deformirajo. Deformacija ustreza moči eksplozije, obliki in velikosti pločevine ter oddaljenosti od centra eksplozije. Prav tako je deformacija odvisna od uporabljenega medija — t. j. zraka ali vode.

Cesto se za prenos pritiska uporablja voda, ker je pritisk na vse strani enakomeren, voda pa ščiti vse kovine pred škodljivimi plini, ki nastanejo po eksploziji. In končno — voda tudi duši eksplozijski pok in zvišuje varnostni faktor.

Eksplozijske snovi povzročajo začetno valovanje s hitrostjo 3.500 metrov na sekundo, na kovino pa udarijo s 3.500 m/s. Učinki valov dosežejo lahko do 100 milijard konjskih sil!!! To je več kot stokratna energija največjih stiskalnic na svetu. Na površini kovine nastane torej pritisk več kot en milijon atmosfer.

Za primerjavo naj navedemo, da uporabljajo največje stiskalnice z več tisoč atmosferskim pritiskom vrsto dodatnih naprav. Delo je pri tem zelo komplicirano in zahteva izredno natančnost. Stroški za eno samo tako orodje znašajo vsaj 2 milijona dinarjev.

Pri eksplozijskem postopku so držaji za pločevino odveč. Matrice so lahko iz mavca, betona ali umetne snovi. Ulijejo jih lahko iz lesenega modela. Stroški za eno orodje znašajo kvečjemu 10.000 dinarjev.

Ves postopek opravijo v tanku premera 5 x 5 m. Z vodo napolnjen tank tehta 90 ton. Voda brizgne ob eksploziji 30 do 40 cm visoke, pri manjšem vodnem kotlu premera 1 m pa celo 40 m visoko.

Kot eksplozivne snovi navajajo dinamit, TNT in druga razstreljiva. Po novem postopku lahko stiskajo vse vrste najtrših jekel, kakor tudi titanove zlitine. Kvaliteta oblikovanja je v določenih merilih boljša, kot pri dosedanjem postopku s stiskalnicami.

Mehiški Indijaneec

60 ton je težka kamnita glava mehiškega Indijanca, ki so jo naredili nekako v V. stoletju pred našim štetjem. Pred kratkim so jo za nekaj časa razstavili pred visokimi palačami Manhattana. To prelepo delo olmeške civilizacije bo krasilo mehiški paviljon na svetovni razstavi

Steklo kakor jeklo

Sovjetskim znanstvenikom se je posrečilo izdelati kristalno steklo, ki je skoraj dvakrat močnejše od najtršega jekla, hkrati pa lažje od aluminija. To steklo ima celo vrsto takih sijajnih lastnosti, kot jih nima še noben doslej znan element na svetu. Dali so mu ime »stall«. Vzdržuje velikansko toploto in se začne taliti šele pri 1450 stopinjah. Prenese 16.000 kilogramov pritiska na kvadratni centimeter in je štirikrat do petkrat bolj elastično od navadnega stekla. Predmeti iz takega stekla prenesejo tudi stalno menjavo temperature do 1.000 stopinj.

Izum dvokolesa

Izumitelj dvokolesa — baron Karel von Drais se je rodil 29. aprila 1775 v nemškem mestu Karlsruhe. Na univerzi v Heidelbergu je študiral fiziko, poljedelstvo in gradbeništvo, na neki gozdarski šoli pa gozdarstvo. Leta 1810 se je kot gozdarski mojster preselil v mesto Mannheim, kjer je konstruiral svojo iznajdbo.

Zaradi iznajdbe dvokolesa je baron Karel von Drais postal svetovno znan. Leta 1817 je bil izvoljen za člana Pruske akademije znanosti in umetnosti. Leta 1820 je bil izvoljen za člana Pruske akademije znanosti in umetnosti. Leta 1820 je bil izvoljen za člana Pruske akademije znanosti in umetnosti.

Zaradi iznajdbe dvokolesa je baron Karel von Drais postal svetovno znan. Leta 1817 je bil izvoljen za člana Pruske akademije znanosti in umetnosti. Leta 1820 je bil izvoljen za člana Pruske akademije znanosti in umetnosti.

Živi laboratorij

Mnoge živali in rastline kopljujejo v svojem organizmu te ali one kemične prvine. Pridobivajo jih iz morske vode ali iz tal. Ko bo proučitel te sposobnosti, bo človek nemara v prihodnosti organiziral pridobivanje mineralnih surovin (zlasti redkih) po čisto novih načelih.

Zelo mnogo živali — morokih in kopenskih — uporablja svetilke s hladno svetlobo. Te lučke so zelo ekonomične, svetloba pa je poljubnih barv. Nekaterke bakterije proizvajajo električni tok s tem, da razkrajajo sladkor in ogljikov dioksid in vodo. Znanstveniki so izkoristili ta pojav in izdelali bioelektrični bakterijski element z močjo desetih vatov.

Magnetno polje pospešuje rast

Magnetno polje vpliva na razvoj in rast rastlin, zlasti na hitrost dozorevanja plovkov. To sta odkrila dva raziskovalca z univerze države Utah v ZDA. Pojav razlagata s tem, da atomi encimov in fermentov pod vplivom magnetnega polja izgubljajo elektrone, s tem pa se zveča aktivnost organskih katalizatorov.

Magnetno polje vpliva na razvoj in rast rastlin, zlasti na hitrost dozorevanja plovkov. To sta odkrila dva raziskovalca z univerze države Utah v ZDA. Pojav razlagata s tem, da atomi encimov in fermentov pod vplivom magnetnega polja izgubljajo elektrone, s tem pa se zveča aktivnost organskih katalizatorov.

Že v starem veku so imeli valilnice

Tudi v davni davni so ljudje cenili jajca. Spomlad so nabirali jajca raznih ptičev po livadah in gozdovih. A stari Egipčani so doma gojili prav okusno perutnino gosi. Gosko so sprejeli celo v hieroglifski pisavo. »Crka« gos je pomenila besedo sin, in sicer istega sina, ki je bil poslušen in je starše ljubil z vsem spoštovanjem. Iz tega sklepamo, da so bile takrat gosi miroljubne. Bogati Egipčani so se leto in dan sladkili z okusno gosjo pečenko. Lahko so se tako preživljali, saj so pazili na to, da so se gosi v posebno zamišljenih in dobro urejenih valilnicah izvalile iz jajc pri enakomerni toploti. Dokler niso goskice sledkih obračali jajca. To depokukale iz jajc, so zaprli po je moral v enakomernih presenbega sužnja v valilnico, ki lo je opravljal ves dolgi dan.

MISLI

Grenkoba v življenju je kot prija, a mnogokrat koristen. Verjemi v nesrečo in boš našel prijateljstvo je kot snežen je težko narediti, težje ga je sploh ni. Tarnati nad tem, zakaj je ko in ne drugače, je zgolj človeka, ki ni drugačen, ampak ki mora umreti.

ŽEJA

Razočaranje nad razblajenostjo in tretje ljubezni nalete na mehanizem in v prepričanju, da ji v brezizglednosti in negotovosti ni ljubezni, ni ljubezen in moralno oporo razočarani so tudi moški, ki imajo v boju za dosego svojih stremljivosti svetlo sklenjenih mnogo več takih zakonov kakor zakonov in zakoni tako pogosti.

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

nil v preprič s posledicami, ki bi morda zopet napravile otrokovo in njeno življenje negotovo in brezizgledno. Bila sta odvisna od moza. Zato se je premagala in sklenila, da se ne bo pripravila in se protivila nobeni njegovi besedi, saj bi njeno ugovarjanje prav gotovo raznetilo preprič.

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

Ne, nikoli več se ne bo pripravila. Zato ni segla niti v besedico v mozev samogovor o načrtih, ki jih imata s knjigarjem in ki jih je imela za prazne, a vseeno nevarne sanjarje. Bala se je, da bo mož pustil posej in začel na slepo srečo uresničevati nemogočo zamisel, čim bi bil tiskarnar res pripravljen tiskati knjigarjev in mozev časopis. Pomirila se je, ko je rekel, da bo delo v tiskarni obdržal in da se časopisa ne bo lotil prej, dokler ne bo vse do kraja pripravljeno in dokler ne bo imel dovolj reklam in oglasov, brez katerih bi bilo tiskanje časopisa nesmisel. Oglasi in reklame prinašajo časopisom denar za pokrivanje stroškov papirja, tiska, honorarjev in seveda tudi dobiček, če jih je dovolj.

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

A kdo bo tako nespamet, da bo oglaševal in objavljaj reklame v časopisu, ki ga sploh še ni in ki je samo v mozevi in knjigar-narjevi glavi. Ko bosta to spoznala, bosta pozabila na svoje sanjarije. Bolj jo je zabolelo, ko je zahteval, da bi prodala opravilo, ki jo ima vskladiščeno v Trstu, in jo vzpodbujal k šivanju ter pri tem omenil Innsbruck.

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

»Tu poznam vplivne ljudi,« jo je vzpodbujal. Knjigarjarn Rosen-stein je občinski svetnik. Tudi sodni uradnik Török ima v Hart-bergu precejšen vpliv. Morda bi ji lahko splovala obrtno dovoljenje, potem bi lahko odprla svoj modni salon. Cas je, da oba mislita, kako bosta obogatela. S takimi mislimi se je ukvarjal vse te mesce, ko je zapustil Trst. In ne samo ukvarjal. Delal je kot črna živina in štedil. »Ti si seveda mislila, da sem se šel potepat. Dolžila si Körgerja. Ali pa si še kaj hujšega mislila o meni. Videla si hra-

Po Prešernovih stopinjah

Ko tako spešno hitimo (morda kar nekam ihtivo?) po sledih spominov na pesnika in sploh na vse, kar je z njim v kakršnikoli zvezi — nam je v mislih vedno budna zavest, da se stvari iz dneva v dan pozabljajo in da stari ljudje, ki še kaj vedo, mro... Če pa nekatere pripovedi in spomine sedaj zapišemo, pa čeravno so to le, navidez nepomembni drobci, gotovo izpolnimo dolžnost, žal, zapoznelega kronista. Seveda se pri teh zapisih omejujemo le na dneve pesnikovega življenja v Kranju, sem in tja stopimo tudi v druge gorenjske kraje; zato je vse naše pisanje tako mnogovrstno in v odlomkih. Gradiva nam seveda nihče ne servira lepo po kronološkem redu, pač pa zvemo zdaj to zdaj ono — pa sprti zapišemo in objavimo.

Zdelo se nam je prav, če odpremo vrata v našo delavnico še pred zaključkom ciklusa »Po Prešernovih stopinjah v Kranju.« To smo dolžni pojasniti onim bralcem prijateljcem, ki tako zvesto sledijo našim iskanjem in potem...

Oče Julije Primčeve je bil Gorenjec

Slehnemu častilcu Prešernovega pesniškega genija, je osebnost Julije Primčeve gotovo tako blizu, da ga zanima prav vse, kar je s tem krhkim, brezstrastnim in čednostnim meščanskim dekletom, v kakršnikoli zvezi. Saj je bilo prav to drobno bitje našemu pesniku to, kar je bila laškemu Petrarki njegova Lavra nehoteni pobudnik za najlepše ustvaritve v poeziji. A vendar: Lavri, ki je živela s svojim možem v srečni ljubezni in rodovitnem zakonu, nihče ničesar ne očita. Pa je bila Francesku Petrarki (1304—1374) prav tako platonični pesniški ideal kot Julija našemu Prešernu. Res je sicer, da je od Lavrine smrti poteklo že šeststo let, od Julijine pa šele stoeno leto... Da čas res še ni omilil trdih črt, ki jih je prisodila literarna javnost prejšnjega stoletja Julijini podobni, je dokaz že v tem, da se je lansko leto, 2. februarja 1964, edino naš list spomnil stoletnice smrti Julije Primčeve...

A vrnimo se s pesniških in čustvenih sfer na zemljo! Presenetil nas, šele pred leti ugotovljeno dejstvo, da rod Julije Primčeve, vsaj po očetovi strani, izvira z Gorenjske. Oče Julijinega očeta je bil rojen 21. junija 1740 v Trziču kot drugi sin trgovca Gašperja Primca in Mice Jošt. Če sledimo Primčev rod še nazaj v preteklost, zvemo, da se je Gašper priselil v Trzič iz Ovsli pri Podnartu, kjer se je 1. 1710 rodil kmet-

skim staršem Luki in Magdalenii Primc.

Janez Primc se je preselil iz Trziča v Ljubljano okrog 1. 1761 in se tu takoj uveljavil kot uspešen kramar s platnom pri Spitalskem mostu (sedaj Tromostovje). Hitro je napredoval, postal ljubljanski meščan in kmalu vstopil v patricijske trgovske vrste. To je bilo 1. 1787.

Sin njegov, Anton Primc (1781—1816), je po očetovi smrti 1. 1802 prevzel že dobro vpeljano trgovino in skrb za izplačilo dot svojim trem sestram. Dne 23. junija 1807 pa se je tedaj šestindvajsetletni Anton poročil z dvajsetletno Julijano Hartl, hčerko bogataša ljubljanskega trgovca. Iz njunega zakona se je rodilo dvoje otrok: sin Janez (7. 2. 1813) in hčerka Julija (30. 5. 1816).

Marija Mammer (1841—1923) druga hčerka Julije Primčeve

Poroka s Scheuchenstuehlom

Stara trgovka, ki je ovdovela že v letu Julijinega rojstva, ni bila prav nič naklonjena literarnemu snubljenju doktorja Prešerna njene komaj doraščajoče hčerke-edinke. Ko ji je 1. 1832 umrl še sin-edinec, se je vsa posvetila edini skrbi, da bi se njena hči srečno, ugledno in bogato poročila. Praktično usmerjeni ženi, hčerki in ženi trgovca, pač ni prihajal v misel tak snubec, kot je bil siromašni Prešeren. Saj je bila pesnikova srebrnina le rosa na travi, zlato pa sončna zarja na jutranjem nebu...

Zato je že kmalu po izidu Sonetnega venca (1934), posvečenega njeni hčerki, objubil starem Antonu pl. Scheuchenstuehlu, ko je že umiral, da sme njegov sin Jožef Anzel, tedaj avskultant pri ljubljanskem sodišču, upati na roko njene hčerke Julije.

Stari Anton pl. Scheuchenstuehl je bil v Ljubljani mogočen finančni prokurator in tudi nekdanji šef mladega doktorja Prešerna. Kot zani-

mivost še povemo, da je bila prokuratorjeva hči Ana, točej poznejša Julijina svakinja, poročena z okrajnim komisarjem Janezom Pajkom, ki je prav v Prešernovih zadnjih letih tako oblastno gospodaril v Kranju...

Res se je, takrat že 23-letna Julija Primčeva dne 23. maja 1839 poročila s 31 letnim Jožefom pl. Scheuchenstuehlom. Iz njunega zakona, ki po nekaterih domnevah, ni bil prav srečen, se je rodilo kar pet otrok: štiri hčere in en sin.

Julijin mož je bil leta 1850 imenovan za predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu, kamor se je še isto leto preselil z vso družino. Z njimi je šla tudi Julijina mati Julijana Primc, ki pa je že leta 1855 umrla in bila pokopana na Šmihelskem pokopališču.

V novomeških letih so pričele Juliji doraščati hčerke. Treba je bilo misliti že na njih možitev in na dote. K sreči je imela Julija še nekaj hišnih in zemljiških posesti v Ljubljani, da bi jih mogla v primeru porok svojih hčerk hitro vnovčiti. Tembolj, ker sta se kar dve njeni hčeri pripravljali na možitev s častniki. V teh primerih pa je bilo treba predložiti razmeroma visoko, strogo predpisano, vojaško ženitno kavejjo.

Julijini otroci

Najstarejša hčerka Julijana (roj. 9. maja 1940), ki je bila po zunanosti materi tudi najbolj podobna, se je poročila 24. januarja 1859 s sodnikom Viljemom baronom Rechbachom. V zakonu se je Julijana rodila kar pet hčera in dva sinova. Eden od sinov, Viljem, je postal predstojnik novomeškega sodišča in bil ves čas svojega službovanja (1903—1918) med ljudmi, prav priljubljen zaradi svojega ljudomilnega značaja. Torej je nekako popravil slab spomin, ki ga je zapustil njegov ded v Novem mestu. Njemu so zaradi birokratske oblasti in mogočnosti, vsesplošno rekali »dolenjski Napoleone«.

Poroke ostalih treh hčera Julija ni več dočakala. Umrla je 2. februarja 1864. Tudi njo so pokopali na šmihelskem pokopališču. Njen grob je še danes lepo oskrbovan...

Druga hčerka Primčeve Julije Marija Ana Scheuchenstuehl, rojena 2. avgusta 1. 1841, se je 30. marca 1. 1864 s častnikom 7. lovskega bataljona Ivanom pl. Mammerjem.

Mammer je zaključil svojo oficirsko kariero kot polkovnik in bil nazadnje poveljnik 22. pešpolka v Zadru. Svoj pokoj je preživel na Bledu. Umrl pa je 1. jan. 1893 v Ljubljani.

V zakonu z Marijo Ano se mu je rodila hči-edinica Ana.

Tudi ta se je poročila z avstrijskim častnikom, polkovnikom Pokornym in je nato živela v Pressbaumu v Avstriji.

Prav očitno je torej, da se je druga Julijina hčerka, ovdovela Mammer, po smrti svojega moža, preselila v Bleddo na Zgošo pri Begunjah in

Antonija Linner (1844—1929) tretja hčerka Julije Primčeve

tam v 1. 1923 kot 82 letna starica umrla.

Tretja Julijina hčerka Antonija Marija Scheuchenstuehl, rojena 23. januarja 1844, se je prav tako, kot njena starejša sestra, poročila s stotnikom novomeške posadke, Gustavom Linnerjem. Ta je postal pozneje feldmaršal in služboval v Pragi. Po upokojitvi se je preselil v lastno vilo na Zgoši pri Begunjah, kjer je 17. decembra 1916 tudi umrl. V zakonu ni bilo otrok; zato je njegova vdova ob svoji smrti, 26. marca 1929, izročila posestvo svoji nečakinji Julijani baronici Rechbach, poročeni Schwickert.

Ta Julijana pa je bila hčerka prve Julijine hčerke Julijane; torej je četrta Julija v rodu...

Schwickerti so bili 25. decembra 1945, kot Nemci, izseljeni na Koroško, zdaj živo menda nekje v Ameriki. Le ena od hčera je ostala v naših krajih. Bilo pa je tedaj rečeno, da izselitev velja le za kompromitiranega Schwickerta; za ženo in otroke pa ne. Julijina vnukinja Julijana Schwickert je v času okupacije namreč sodelovala z OF in pomagala partizanom! A se je kot zvesta zakonska družica le tako odločila, da je šla z možem.

Se živeči oskrbnik bivše Schwickertove vile (Zgoša št. 61) Anton Jereb, ve povedati, da so bivši gospodarji in njihovi otroci radi govorili z ljudmi slovensko in da so bili, posebno Julijana, pri ljudeh močno priljubljeni. — V vili stanujejo zdaj stranke, vrtnari pa v obsežnem sa-

dojnaku, že omenjeni Jereb. Tudi bivša Schwickertova kuharica, Matučeva mama iz Poljč, se prav nič ošabnih gospodarjev le v dobrem spominja. — Ne bo napak, če še to povemo, da je skoro ves fotografski material iz življenja Primčeve Julije, ohranila in dala v razvid prešernoslovcem prav Julijana Schwickerta, vnukinja pesnikove Lavre...

Četrta Julijina hči, Jožefa Terezija Scheuchenstuehl, rojena 17. avgusta 1846 se je poročila z avstrijskim oficirjem Adolfom Bauerjem. Kot upokojen stotnik je z ženo in dvema hčerkama, Adolfino in Matildo, živel v Ljubljani. Tu je 1. 1886 umrl, njegova vdova pa je dočakala visoko starost in 1. 1929 v Ljubljani umrla. Hčerki sta vrsto let, od 1896—1918 vodili znani deklinski vzgojni zavod »Huth-Haus« na Poljanski cesti v Ljubljani.

Povedati moramo še prijazno besedo o Julijinem edinem sinu, Jožefu, rojenem 28. maja 1850. Kot doktor prava je vstopil v sodno službo in jo opravljal pretežno v slovenskih mestih spodnje Stajerske. Poročil se je v Vojniku. Bil je do ljudi vedno prijazen in ustrežljiv. Otrok ni zapustil, pač pa blag in lep spomin.

Dva nagrobnika

Skoro neumljiv zaplet narikljuj je še hotel, da spi kar dvoje Julijinih otrok prav blizu Prešernove Vrbe. Na pokopališču v Begunjah, v jugovzhodnem kotu, ob zidu, stoji črn nagrobnik Gustava Linnerja, avstrijskega feldmaršala in njegove žene Antonije, druge Julijine hčerke. Prav zraven je v obzidje vdelana siva marmorna plošča s preprostim napisom: »Marie Mammer 1941—1923.« Tu toroj spi tretji Julijin otrok...

Kako napak in res pretirano toliko let sodili »neusmiljeni« Juliji Primčevi, utegne izpričati tale, bežen podatek.

Na splošno se je v krogih prešernoslovcov kakor tudi med preprostimi častilci Prešernove muze, domnevalo, da pesnik sploh nikoli ni z Julijo govoril, ampak jo občudoval le od daleč. Da pa ni bilo prav tako, priča poleg drugega tudi pismo, ki ga je napisala ena od Julijinih potomk. Pismo je datirano z dne 2. decembra 1948 in pravi: »Obstojal je zvezčič, ki ga je Prešeren moji babici na nekem kazinskem plesu izročil. V zvezčiču je bilo posvečeno in vse pesmi, njej v čast, lastnorčno napisane. Toda, ko se je moj ded seil, po smrti svoje žene v Gradec, se je zvezčič nekam izgubil.«

CRTOMIR ZOREC

»V Flanders-Lane, doktor.« Komaj pa je umolknil, je zaslišal nekje čisto v bližini hihitanje.

»Kdo je to?« je vprašal Lomond.

»Ne hodite dalje!« je svaril Alan. »Ali ne vidite rdečega sija — znamenje, da je cesta razkopana?« Zdelo se mu je, da vidi pred seboj rdečo luč.

»Ta sij gledam pred seboj že ves večer,« je godrnjal doktor. »Mislite torej, da je cesta razkopana?«

Neznani glas je spregovoril: »Tamle gre, da bi zgrabil Carovnika!« Zaslišala sta tih smeh mnogih glasov.

»Kdo je bil to?« je spet vprašal Lomond.

»Saj vam pravim, da ste v Flanders-Lane,« je odvrnil Alan. »Pravijo ji tudi mali pekci.«

Doktor je tiho nadaljeval: »Za vruga, nikogar ne morem videti!«

»Na večnih stopnicah sede in nas opazujejo,« je odvrnil prav tako tiho Wembury. »Čudovita noč za Carovnika!«

Cisto v bližini nekje, v eni izmed razpadajočih hiš je vreseče zaigral gramofon. Najprej glasno, nato pa vedno tiše kot da so se med njim in poslušalci počasi zaprla vrata.

Nato je z druge strani zavreščal ženski glas: »Pokukaj no doktorja! Carovnika bi rad zgrabil!«

»Le kako, za vruga, morejo videti?« je začudeno vprašal Lomond. Alana je streslo. Mačje oči imajo. Le poslušajte, kako se gibljejo — hui Halo!«

Nekdo se je dotaknil njegove rame. »Čudne hale si dovoljujejo z nami. Radoveden sem, če bo trajalo to vso pot?«

»Nobenega hrupa?«

»Nič, razen igranja na klavir.«

Alan je hitel v hišo. Sledili so mu vkljenjeni Hackitt s svojim spremljevalcem, zadnja pa sta šla Atkins in zdravnik. Pohitel je navzgor po stopnicah in glasno potrkal. Nobenega odgovora. Udaril je s pestjo po vratih in glasno poklical Meistra, toda odgovora ni bilo.

»Kje je gospodinja?« je vprašal.

»V svoji sobi, Sir, vsaj pred nekaj urami je bila tam. Popolnoma gluha je!«

»Da, da, čisto gluha je,« je dejal Wembury.

»Dajte mi kak ključ, znam odpreti,« se je ponudil Hackitt. Čakali so molče, medtem ko si je Hackitt dal opravičiti pri vratih. Njegovi poskusi so se obnesli. V nekaj trenutkih se je ključavnica vdala in vrata so se odprla.

Gorela je samo velika stoječa svetilka in od nje je padal mrtvaški sij na orumenelo Meistrovo obličje. Bil je v fraku, sedel za klavirjem, roke je držal izprozene pred se, z obraza pa mu je odseval strah.

»Puh!« je vzdihnil Alan in si otrl orošeno čelo. Izraz 'plavati v višjih sferah' mi je sicer znan, vendar se mi zdi, da prvič vidim človeka v takem stanju.«

Stresel je omotenega Meistra, vendar bi lahko storil z njim še kaj drugega, ne da bi se nesrečnež količkaj zmenil za vse, kar se je godilo okoli njega.

»Hvala bogu!« se je oglasil Hackitt s tresočim glasom. »Prav nič več nisem mislil, da bom starega videl še kdaj živega!«

Alan se je ozrl na glavni lesteneč pod stropom in dejal:

stanih poskusov Atkinsonovih in doktorjevih, da bi ga spravila k zavesti, začel počasi prebujati, vendar je trajalo še precej dolgo, preden je odprl oči.

Wembury je medtem stal ob pogrjnjeni mizici in zamišljeno zrl nanjo.

»Večerja v dveh,« je menil, dvignil steklenico s šampanjcem in bral: »Cordon Rouge 1911.«

»Nekoga pričakuje,« je dejal Lomond in ko je Alan prikimal, je nagajivo nadaljeval: »Damo...«

»Zakaj pa damo?« je nejevoljno vprašal Wembury, »saj moški tudi pijejo vino!«

Zdravnik se je sklonil in vzel v roke srebrno skodelico, polno sladkarij. »Vendar pa redkokdaj jedo čokolado,« je pripomnil.

Alan se je nejevoljno nasmešnil. »Nekoč boste še dober detektiv, — Meister pa ima — nekoliko čuden okus!«

Pod prtičem je ležala šatuljica iz marokensnja. Lomond jo je odprl; na žametu so se lesketali demanti.

»Ali je Meister tak mož, da daje take vrste darove svojim — čudnim prijateljem?« je vprašal z mirnim smehljajem.

»Ne vem!« je bil Alanov kratki in nevljudni odgovor.

»Pazite!« je šepnil Hackitt.

Meister se je začel gibati. Obračal je glavo na levo in desno, kmalu pa se je dodobra osvestil in opazil, da ni več sam. »Halo!« je zagodrnjal, »Dajte mi piti!« Tipal je po steklenici, ki je ni bilo.

»Meister, mislim, da ste danes že dovolj pili in njuhali. Zberite se, povedati vam moram nekaj neprijetnega!«

Čarovnik

Pred njim se je posvetila rdeča luč in še ena. Zagledali so starega, zamazanega možaka, ki se je sklanjal nad ognjem, netenim s koksom. Bil je nočni čuvaj. Za hip je dvignil svoj začrnel obraz in Lomond se je prestrašil.

»Ha! Kdo ste pa vi?« je vprašal.

»Nočni čuvaj sem. Flanders-Lane je strašen kraj. Venomer kričijo. Lasje bi se vam ježili, če bi slišali vse to, kar moram slišati jaz.« Njegov glas je zvenel zamolklo kot iz groba.

»Vso noč se je potikala tod okoli, vso noč — lista ženska,« je poročal.

»Kakšna ženska?« je vprašal Wembury.

»Mislil sem, da je nočna vešča — tu vidite strahove, pa tudi slišite jih.«

V eni izmed hiš, ki jih ni bilo videti, je nekdo zakričal.

»V Flanders-Lane kriče tako vso noč,« je dejal nočni čuvaj mrko. »Zivijo po kletah kot živali — nekateri nikdar ne pridejo iz njih. Tam se rodijo, tam spodaj umro.«

V tem hipu je začutil Lomond, kako je neka roka prišla njegovo nadlaket.

»Kdo je?« je vprašal.

»Pri vsem, kar vam je dragega, ne hodite dalje,« je zašepetalo in začudil se je.

»Cora Ann!«

»Kdo je?« je vprašal Wembury in se obrnil.

»Tam je smrt — smrt!« Glas Cora Ann je zvenel tiho in vsiljivo. »Rada bi vas rešila. Obrnite se in pojdite nazaj, od koder ste prišli.«

»Poskušate me preplašiti, Cora Ann,« je očital Lomond.

V naslednjem trenutku je ni bilo več. Megla se je nenadoma nekoliko dvignila in zagledali so cestno svetilko pred Meistrovo hišo.

Atkins je čakal pred steklenim ostrašjem vhod in ni imel ničesar posebnega poročati.

»Nisem hotel vlamljati, dokler ne bi prišli. Razen igranja na klavir nisem slišal nič drugega. Šel sem za hišo in opazil, da v njegovi sobi gori luč.«

»Prižgite luči! Doktor, poskusite ga prebuditi!«

»Ali ste že poskusili dotakniti se ga z gorečo vžgalico na ušesu?« je menil uslužni Sam Hackitt in ko so ga resno zavrnil naj miruje in moči, je jezno dostavil: »Človek še svojih občutkov ne sme več pokazati! Saj to ni nič protizakonitega! Ali vam nisem dejal, Mr. Wembury? V transu je. Videl sem ga že prej včasih takega — preveč — je koksali!«

»Hackitt, kje natanko ste stali, ko ste začutili roko?« je vprašal Alan. »Snemite mu lisice!«

Ko se je Hackitt iznebil lisic, je stopil na mesto, ki je bilo na nasprotni strani vrat. Med vrati in majhnim divanom je stala pogrjnena mizica, ki jo je Wembury opazil že, ko je vstopil. Mary tedaj ni prišla. Pri tej ugotovitvi se je globoko oddahnil.

»Jaz sem stal tu, roka pa je bila tamle,« je pojasnil Hackitt. Pokazal je na tajinstvena vrata in Wembury je opazil, da so zapahnjena in zaklenjena in da visi ključ na steni.

Tako ni mogel nihče v sobo brez Meistrove pomoči. Nato je posvetil svojo pozornost oknu. Rožnate zavese so bile zagrjnene. Hackitt je to takoj opazil, kajti tedaj, ko je zbežal, so bile zagrjnene le napol, okno in mreža pa šta bila odprta.

»Nekdo je bil tu!« je dejal odločno. »Prepričan sem, da se stari ni ganil. Jaz sem pustil mrežo odprto.«

Vrata, ki so vodila v Maryno delovno sobo, so bila zaklenjena. Prav tako tudi vrata v Meistrovo spalnico. Pregledal je še enkrat zapah in bil prepričan, da se jih zvečer ni nihče dotaknil. V sobi je bilo na debelo prahu. Preproga že tedne ni bila izprašena in pri vsakem trdnjšem koraku se je dvignil z nje oblasek prahu. Oslinil je prst ter potegnil z njim po gumbu na zapahu. Čeprav ga je že popoldne držal v roki, se je vendar prepričal, da ga medtem ni nihče več uporabil. Atkins je obdeloval spečega Meistra in ga rahlo tresel. Meister se je pod vplivom nepre-

Meister je neumno buljil vanj. »Koliko je ura?« je vprašal.

»Pol ene!«

Opotekaje se je dvignil. »Ali je tu?«

»Kdo naj bi bil tu?« je s hladnim poudarkom vprašal Alan.

Meister je stresal z razbolelo glavo. »Rekla je, da bo prišla,« je mrmral. »Zatrдно je obljubila... ob dvanajstih. Če se drzne me vleči za nos...«

»Kdo pa je ženska, o kateri govorite, Meister?« je vprašal Wembury. Pravnik se je bedasto zasmejal. »Ženska, ki je vi ne poznate.«

»Domnevam, da je nameravala priti zato, da bi vam delala družbo?« je vprašal Wembury.

»Uganili ste! Dajte mi pijače!«

Možak je bil še vedno toliko omamljen, da ni prav vedel, kaj se godi okrog njega. Tu pa je v svojem opitem stanju opazil Hackitta.

»Ste se vrnili? No, zdaj spet lahko greste!«

»All slišite, kaj pravi?« se je oglasil vedno pozorni Sam Hackitt. »Umika svojo obtožbo.«

»All ste izgubili svojo kaseto za denar,« je vprašal Wembury Meistra.

»Kaj izgubil...?« Zibal se je k predalu in ga odprl. »Ni je!« je kriknil hripavo. »Vi ste mi jo vzeli!« S prstom je kazal na Sama Hackitta.

»Vi propali tat!«

»Le mirno kri!« je dejal Wembury in prijel opotekajočega se Meistra. »Hackitta smo prijeli in jutri zjutraj ga lahko ovadite zaradi tatvine.«

»Vzel je mojo kaseto,« je tožil Meister v svoji pijani jezi. »Vgriznil je roko, ki ga je hranila.«

Mr. Hackitt se je smehljaj. »Ugaja mi to, kar imenujete 'hraniti'. Tista hrana pač ni bila dosti prida!«

Toda Meister ga ni poslušal. »Dajte mi piti!«

Wembury ga je prijel za komolec. »Ali si ne morete predočiti, kaj vse to pomeni? Carovnik je v Depifordu!« — Toda to bi tudi lahko pripovedoval mizi ali omari.

TATTOVI Za razvedrilo

Sedel sem v restavraciji »Krasavinj«. Nenadoma priteče natakar k moji mizi: »Po telefonu vas iščejo.« »Mene? To bo verjetno pomota. Nihče ne ve, da sem tu.« Pa sem vendar postal radoveden. Stopil sem v kabino in vzdignil slušalko: »Halo, kdo je tam?« »Jaz sem, Cerbakov. Poslušaj... mi smo v »Alhambri« in čakamo nate. Odgovoril sem: »Kateri vrag pa ti je rekel, da sem v Krasavinji? Razen tega pa moram takoj domov, ker ni nikogar v mojem stanovanju.«

»Nikar ne laži. Kako moreš trditi, da ni pri tebi nikogar, ko so mi pa na moj klic takoj povedali, da si v »Krasavinji.«

Nervozno sem obesil slušalko in poklical svojo številko. Moški glas je nestrpnostno spregovoril:

»Kaj pa je spet? Bo že enkrat mir? Kličete drug za drugim in me motite pri delu. Kaj pa hočete?«

»Rad bi vedel, kaj iščete v mojem stanovanju!«

»O, vi ste lastnik? Sedaj nam vsaj lahko takoj poveste, kje so ključni pisalne mize, ki jih potrebujemo ko vsakdanji kruh.«

»Ključni? Kakšni ključni in čemu?«

»Slišite, vendar ne bomo vlamljali vseh enajst predalov,« je poslovno odgovoril glas po telefonu, »ampak, če ne najdemo ključev, bomo seveda morali miznico razbiti, kar bi pa povzročilo preveč ropota.«

»Prokleta drhal, krvosesi«, sem se zadržal v telefon.

»Pa si res trapast lastnik«, je nadaljeval glas, ki me je presenetil s svojo drznostjo, »mi s teboj po človeško... Zares nam je žal, da bi brez potrebe uničili lepo pohištvo in te zato tudi vprašamo. Kje so ključni?«

»S takšnimi lopovi ne bom več razpravljal!«

»He, prijatelj, močno se varaš, če misliš, da nas povrh vsega lahko še zmerjaš. Vzel bom svoj žepni nož in ti pokvaril vse pohištvo.«

Poslušaj: tobi se ne bo kdo ve kaj poznalo, tudi če ti kaj odnesemo. Tudi mi moramo živeti.»

»Razumljivo, saj vem, ampak«, sem rekel in si prizadeval, da bi v besede vnesel čimveč prepričljivosti. »Le nekaj ne razumem: zakaj brez razloga ničevati? Kaj imate od tega?«

»Počasi, nikar ne bodite takoj užaljeni.«

»Kdo govori o užajenosti? Vidim, da ste razumni ljudje. Strinjam se, da morate biti nagrajeni za svoj trud, toda nekaj mi ni jasno: čemu potrebujete ključne moje pisalne mize?«

»Denar hočemo. Mar ni v pisalni mizi?«

»Niti govora! Častna beseda!«

»Kje pa je potem?«

»Priznati moram, da sem danar dobro skrnil, pa ga tu-

di nimam veliko. Povejte mi, s kakšnim zneskom ste računali?«

»Hm, to je težko povedati.« »In kaj ste hoteli odnesti s seboj?«

»Ne preveč«, je odgovoril glas z resničnim obžalovanjem, »vratar bi nas utegnil opaziti, torej, vzeli bi srebrni pribor, plašč, klobuk, budilko in srebrni nož za rezanje papirja.«

»Poslušaj bratec«, sem vzkliknil. »Recimo, da se vam posreči te reči prenesti mimo vratarja in da pridete z njimi k starinarju. Mar mislite, da vam bo kaj dal za to drobnarijo? Verujte mi, jaz poznam te krvosese. Z druge strani pa preže na vas razne nevarnosti, tveganje, preiskave in naposled zapor, levji delež pa ostane le v stanovanju!«

»To je res«, je zavzdihnil glas.

»Dragi prijatelji, zdi se mi, da smo se nekako sporazumeli. V moji sobi je res denar, 115 rubljev. Toda brez mene ga ne boste našli. Povedal vam bom, kje je denar. 100 rubljev naj bo vaših, 15 rubljev pa potrebujem za jutri. Zato pa pustite moje stvari na mru. Ne bom vas prijavil policiji, niti vas ne bom zasledoval. Vse bo ostalo med nami, kot posel, ki je bil sklenjen med dobrimi prijatelji in ki se nikogar ne tiče. Soglašate?«

Tat se je nekam zmedeno nasmehnil in končno dejal:

»Prav, pustili vam bomo 15 rubljev.«

»In ničesar drugega ne boste vzeli s seboj?«

»Vse bomo pustili nedotaknjeno.«

»Zelo sem vam hvaležen! Na pisalni mizi boste našli modro škatlo. Zgoraj so pisma, čisto spodaj je pa denar. To bi bilo vse. In ne pozabite pred odhodom luč ugasniti. Ko greste ven, vrata dobro zaklenite.«

Ko sem prišel domov, sem našel v jedilnici na mizi ovitek: tri bankovce po pet rubljev.

Novi klobuk

Angelca sedi v cirkusu. Pove se klovni s smešnim pokrivalom na glavi. »Mamleca!« zavpije Angelca, »ta hecni stric ima pa tvoj novi klobuk!«

Katera izmed vas je znesla to jajce?!

Malica

Sprevodnik avtobusa zakliče za žensko, ki je pravkar izstopila:

— Počakajte! Pozabili ste paket!

— Nič hudega, kar pustite ga. Moj mož dela v uradu za najdene predmete in mu tako vsak dan pošiljam malico.

Mama! ... Mama!

Razgovor

V nedeljo najde Mihec očeta samega v sobi in mu reče: »Očka, vprašati te moram dvoje važnih stvari.«

»Le govori sinko!«

»Najprej tisto reč o škorklju. Saj nihče več ne verjame tem pravljicam. Kako je pravzaprav s to rečjo?«

»Hm«, začne očka in se nazadnje odloči, razodeti sinu veliko skrivnost. »Tako, tako«, pokima Mihec povsem neprizadeto. »In kaj sem te še hotel vprašati? Aha, že vem, zakaj pravzaprav ljudje zbirajo znamke?«

Opera

»Očka«, vpraša mali Janezek, »kaj je opera?«

»Opera?« odvrne oče, »ja tisto, kadar nekdo zabode drugega z bodalom, oni pa namesto da bi padel po tleh in umrl, dolgo in glasno prepeva...«

Seveda sem se lepo vedel! Najprej sem mu voščil, potem pa sem ga prebunkal.

LEPA CENA

»Temu človeku sem dal petdeset centov, ker mi je rešil življenje.« — »In kako je on ocenil vaš postopek?« — »Dal mi je dvajset centov popusta!«

Saj bo v časopisih

V nekem ameriškem mestecu so gangsterji oropali banko. Doma pravi eden izmed njih drugemu:

»Bill, preštej no denar, da bomo videli, koliko smo naropali.« »Se ne splašaj! Saj bomo tako ali tako videli v časopisu.«

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8						
9						
11						
13						
15						
17						

VODORAVNO: 1. največje mesto na Siciliji, 8. priprava za projiciranje neprozornih predmetov, 9. sijaj, blišč, 10. nikalnica, 11. skrajšano žensko ime, 12. povratna, 13. oziralni zalme, 14. mlado govedo, 15. vulkanska kamnina, 17. pokvarjenost, nizkotnost

NAVPIČNO: 1. velik močvirski plič, 2. gorovje v Italiji, 3. pega, maroga, 4. reka v južni Skotski, ki se izliva v Irsko morje, 5. kratica za mednarodne humanitarne organizacije, 6. spomenik iz enega kamna, 7. spevolgra z lažjo vsebino, 12. argentinska denarna enota (naša pisava), 14. lahkoatletski disciplina, 16. kratica za »državni zavod«

Rešitev iz prejšnje križanke

Vodoravno: 1. Ustinov, 8. tornado, 9. ali, 10. ped, 11. Evora, 13. panel, 15. iva, 16. Eol, 19. Kaliopa, 21. Eleanor

Za naše žene

POLETNI PULOVER

Letošnja pomlad in kakor kaže tudi poletje bodo prišli prav moderni pleteni ali kvačkani puloverji, ki jih bomo lahko oblekle h krilu za v službo ali k hlačam za potovanje. Predlagam ne preveč težak vzorec, ki je primeren za tak pulover. Naplento ga lahko iz volne ali pa iz garna, ki ga imajo kar precej v naših trgovinah.

Vzorec: Rob

1. do 5. vrste desne, 6. vrsta (prava stran) desno, 7. vrsta leve, 8. vrsta desne, 9. vrsta leve, 10. vrsta desne, 11. do 15. vrste desne. To je vzorec za patent.

Vzorec za pulover. Število zank mora biti deljivo z 12 in tri.

1. vrsta (prva stran) desne, 2. vrsta leve, 3. vrsta: robna zanka, 3 zanke desno + 1 ovoj 1 prevlečeno snetje (1 desno sneta, 1 popletena desno, sneto zanko prevlečeš), 3 desne, 2 desni skupaj, 1 ovoj, 5 desnih; + ponovi! Na kčacu pletilke kakor v začetku (3 desne in robna zanka), 4. vrsta in vse parne vrste leve, 5. vrsta: robna zanka, 4 desne, + ovoj, 1 prevlečeno snetje, 1 desno, 2 desni skupaj, ovoj, 7 desnih, ponovi od +. Na koncu pletilke vedno kot v

začetku, 7. vrsta robna zanka, 5 desnih + 1 ovoj, dvojno snetje (to je 1 desno snemeš, 2 desni skupaj, sneto zanko prevleci) ovoj, 9 desnih; ponovi od +. Konec vrste kot začetek, 9. vrsta desne, 11. vrsta: robna zanka, 2 desni, 2 desni skupaj, ovoj, + 5 desnih, ovoj, 1 prevlečeno snetje, 3 desne, 2 desni skupaj, ovoj, od + ponovi. Vrsto končaj kot si pričela, 13. vrsta robna zanka, 1 desna, 2 desni skupaj, ovoj, + 7 desnih, ovoj, 1 prevlečeno snetje, 1 desno, 2 desni skupaj, ovoj, od + ponovi, 15. vrsta: robna zanka, 2 desni skupaj, ovoj, + 9 desnih; ovoj, dvojno snetje, ovoj, od + ponovi. Končaj: 9 desnih, ovoj, prevlečeno snetje, robna zanka.

Od 1. do 16. vrste ponavlja!

Prijeten pleten pulover